

[Hartel.]

maa have Krav paa, at Nævnene arbejder hurtigt, idet Tidtab kan være ensbetydende med betydeligt Pengetab. Det rigtigste vilde derfor være, om der i Loven fastsattes Friste, inden for hvilke Naturfredningsplanerne skulde være udarbejdet og endeligt godkendt. Jeg mener ogsaa, at der burde være Frist for de enkelte Lodsejere, hvis Arealer er beliggende inden for en saadan samlet Plans Omraade, saaledes at de ved en Henvendelse til Nævnet om Adgang til at opføre Bygninger paa deres Areal kunde kræve at faa en Afgørelse inden for en vis begrænset Tid. Man maa jo ud fra Kendskab til praktiske Forhold skønne, at det kunde paaføre de paagældende betydelige Tab, hvis de skulde vente i det uviste.

Jeg henstiller dette til nøje Prøvelse i det Udvalg, som jeg efter det ærede Medlem Hr. Kyeds Udtalelser forstaaer vil blive nedsat, og jeg haaber, at man i dette Udvalg vil kunne finde en Løsning, der er lige saa tilfredsstillende som den Løsning, det lykkedes at finde angaaende den samlede Naturfredningsordning ved Udvalgsbehandlingen sidste Samling. Det kan ikke nægtes, at de Lodsejere, som omfattes af denne nye Bestemmelse, kan komme ud for ikke ubetydelige indirekte Tab ved at komme bag efter med Foranstaltninger, der kunde fremme deres Grundes Salgbarhed, Foranstaltninger, som Konkurrenter, der ikke rammes af Fredningsbestemmelserne, vil kunne gennemføre rettidigt. Jeg henstiller dette til Overvejelse, idet jeg maa formene, at det altid er Statsmagtens Opgave at fordele Sol og Vind paa en ligelig Maade.

Da jeg formoder, at vi alle er enige om, at dette i Almindelighed maa være Statsmagtens Opgave, vil jeg gerne have Lov til at fremdrage en speciel Sag, som berører den Lovgivning, vi her taler om, idet der er rettet Henvendelse til mig fra den paagældende Lodsejer.

Støttet til Lovens § 2, hvori der gives Adgang for Nationalmuseet til at gennemføre Fredning af jordfaste Fortidsminder saasom Gravhøje, Gravpladser, Stendysser, Bautastene, Voldsteder o. lign., har Nationalmuseet efter Indstilling af Arkitekt Schmidt, der paa Museets Vegne forestaar Udgravninger ved Øm Kloster, indstillet, at Munkekanalen, den gamle nu til Dels sammen-groede Forbindelsesvej mellem Mossø og Gudensø, skulde fredes. Museet har fulgt Arkitekt Schmidts Indstilling. Arealet udgør henved 3 Tdr. Land og tilhører Gaardejer Jens Pedersen, Emborg ved Alken. Han har dels til eget Brug og dels til Salg

gravet Grus paa dette Areal, hvis Værdi han anslaaer til 5 000 Kr., et Beløb, som navnlig i Tider som disse ikke er ubetydeligt for en Landmand.

Jeg maa give Gaardejer Jens Pedersen Ret i, at der er nogen Forskel paa Fredning af Gravhøje o. lign., saaledes som nævnt i Lovens § 2, og et Areal af den Størrelse og Brugsværdi, som der her Tale om. Det kan næppe undre nogen, at han finder dette Indgreb stridende mod Grundlovens § 80 med de deri indeholdte Ejendomsretbestemmelser og Retten til fyldestgørende Erstatning. Han gør ogsaa, og det forekommer mig ikke uden Føje, opmærksom paa, at han indtil Dato har skattet af dette Areal og naturligvis skal vedblive med det i Fremtiden.

Den Bestemmelse, jeg for nylig paa min Gruppes Vegne gav Tilslutning til at indføje i Lovens § 31, og som Statsministeren anbefalede som en Forbedring, gik netop ud paa, at de paagældende Arealer udelukkende maatte udnyttes paa samme Maade som hidtil. Hvis man i dette Tilfælde vil hindre en saadan Udnyttelse, en Udnyttelse, som hidtil har fundet Sted, af ikke ubetydelige Arealer, forekommer det mig, at almindelig Billighed taler for en passende Erstatning. Sagen er i Overensstemmelse med Lovens § 2 indanket for Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 2. December. Der er endnu ikke kommet noget Svar fra Undervisningsministeriet, hvilket maaske maa anses for heldigt, da der saaledes intet er foregrebet. Jeg forventer, at den højtærede Statsminister paa den her givne Foranledning vil tale med sin Undervisningsminister om dette Spørgsmaal, som er af ret enestaaende Karakter. Det er et Spørgsmaal, som ikke har stor økonomisk Rækkevidde for Samfundet, men ubestrideligt er af betydelig økonomisk Rækkevidde for de paagældende Grundejere.

Statsministeren (Stævnning): Det Tilfælde, som det ærede Medlem Hr. Hartel omtalte med Hensyn til en Fredning, som Nationalmuseet har gjort Indstilling om til Undervisningsministeren, skal jeg henlede denne min Kollegas Opmærksomhed paa. Personligt kender jeg det ikke, og der er vel heller ikke nogen Grund til yderligere at fordybe sig deri. Jeg gaar ud fra, at Undervisningsministeren vil undersøge Sagen, og hvis der er Rimelighed for en anden Fremgangsmaade end den, det ærede Medlem Hr. Hartel nu omtalte, er der vel heller ingen Tvivl om, at saa vil man tilvejebringe en saadan.